

EU's koronatiltak og betydningen for vår region

Innledning

Helsepolitikk som sådan er blant de områder som ikke er harmonisert på EU-nivå. Dette betyr at medlemsstatene har beholdt eksklusiv kompetanse til bl.a. å iverksette konkrete smittevernstiltak. EU vil imidlertid uavhengig av dette ha stor innvirkning på hvordan Europa skal komme seg ut av denne krisen: Reglene om fri vareflyt i Det indre marked gjelder også f.eks. smittevernutstyr og medisiner, EU's helseministre møtes jevnlig for å diskutere tiltak, EU's konkurranse- og statsstøtteregler regulerer hva statene kan gjøre, EU's budsjettregler bestemmer statenes mulighet for å ha underskudd, og Schengen-samarbeidet gir en felles yttergrense mot tredjeland.

Nedenfor listes opp diverse tiltak som EU iverksetter, og mange av disse vil også være EØS-relevante. Vi viser også til hva diverse europeiske samarbeidsplattformer kan bidra med for å løse denne krisen.

Det er imidlertid viktig å poengtere at i den grad korona-EU-tiltak henter sin finansiering fra politikkområder som ikke er EØS-relevante, slik som fra EU's samhørighetspolitikk eller EU's fiskeripolitikk, så vil dette naturlig nok ikke omfatte Norge. Et eksempel på dette er pakken på 37 milliarder euro i samhørighetspolitikken som Kommisjonen nylig har lagt frem.

EU's tiltak

Støtter helseindustrien

EU ønsker å støtte helseindustrien med å øke produksjonen av smittevernutstyr, og produsenter må nå få en spesiell tillatelse til å eksportere slikt utstyr til andre land utenfor EØS da man ønsker at utstyret forblir i Europa. Kommisjonen oppfordrer også medlemslandene til å dele smittevernutstyr seg imellom. Det var i begynnelsen noe usikkerhet

om EU også inkluderte EØS-EFTA-landene, og dette er nå klart at det gjør, dvs. at Norge uten hinder skal kunne motta slikt utstyr fra andre land i Det indre marked.

Støtter flyselskaper

EU har også besluttet å endre den såkalte 80/20-regelen for flyplasser i Europa. Flyplasser er underlagt regler som fastsetter hvordan og når flyselskaper kan benytte seg av rullebaner for take-off og landing. Regelen om at flyselskaper må bruke 80 prosent av tiden sin for å ikke miste rettigheter er nå endret slik at selskapene lettere kan droppe flygninger uten å miste rettigheter. Dette er også relevant for Norge. Les mer [her](#).

Nye retningslinjer om grensekontroll

Kommisjonen har lagt frem nye retningslinjer for grensekontroll i EU, og fra tredjeland og inn i EU (EUs yttergrense), hvor målet er å ivareta innbyggernes helse. EUs medlemsland gis anledning til å utføre medisinske kontroller både på yttergrensene og mellom EU-land, samtidig som man sikrer at Det indre markedet fungerer og varer kommer frem. Norge er med i både Det indre marked og i Schengen-samarbeidet, og vil dermed omfattes av dette. Les mer [her](#).

Samtidig har EU satt i gang tiltak for å sikre flyten av varer over landegrensene i Det indre marked. Kommisjonen ber om at [alle relevante grensepunkt](#) i EUs transeuropeiske transportnett, TEN-T, skal holdes åpne for varetransport. For Osloregionen gjelder dette for E6 og E18 på grensen til Sverige. For varetransport skal kryssing av grensen ikke ta mer enn 15 minutter, inkludert varekontroll og helsesjekk. TEN-T-nettverket skal også holdes åpent for private bilister for å sikre mobilitet for helsepersonell og transportarbeidere, og for personer som returnerer til landet hvor de er bosatt. [Les mer her](#).

Innreiseforbud i EU/Schengen

Her i Europa er vi tungt påvirket av viruset, og vi vet at å redusere sosial interaksjon reduserer spredningen. Dess mindre reising, dess mer kan vi demme opp for spredningen, sier kommisjonspresident Ursula von der Leyen i en [Twitter-video](#) hun har lagt ut. Langtids EU-borgere, familiemedlemmer og diplomater, samt kritisk personell som helsepersonell og folk som transporterer varer, vil være unntatt fra innreiseforbudet til EØS. Les mer [her](#).

Økonomiske virkemidler

Kommisjonen har lansert et [midlertidig rammeverk for statsstøtte](#) som skal gjelde ut 2020, med muligheter for forlengelse hvis nødvendig. Siden Norge er fullt med i Det indre marked og dermed underlagt de samme reglene om statsstøtte, vil EFTAs overvåkningsorgan, ESA, som overvåker Norges bruk av statsstøtte, kopiere dette rammeverket. Denne midlertidige fleksibiliteten i statsstøtten vil dermed potensielt få betydning for næringslivet i Norge og i Osloregionen, avhengig av hva den norske regjeringen velger å gjøre.

Det midlertidige rammeverket gir rom for fem typer av statsstøtte:

- Direkte finansiering, skattefordeler og forhåndsutbetalinger
- Lånegarantier
- Gi offentlige lån med gode rentebetingelser
- Sikkerhet for banker som tilbyr lån til selskaper og entreprenører
- Tilby kortsiktig kredittforsikring for eksportselskaper

Kommisjonen legger også til rette for at landene i Det indre markedet kan bruke [andre økonomiske virkemidler som faller utenfor reglene for statsstøtte](#) for å takle den vanskelige økonomiske situasjonen som følge av koronaviruset. Disse virkemidlene er særlig påtenkt utsatte sektorer som turistnæringen, transport og detaljhandel. Eksempler på virkemidler er skattelette, subsidiering av midlertidige stillinger, og muligheten til å gi selskaper kompensasjon for skadevirkninger direkte forårsaket av koronaviruset.

I tillegg så er det gjort lettelsener i EUs strenge regler om nasjonale budsjettunderskudd og gjeldsgrad (dette gjelder naturlig nok ikke Norge siden vi ikke er en del av EUs økonomiske politikk, men hva EU-landene gjør vil selvfølgelig ha betydning også for vår økonomi), og EU vurderer å innføre såkalte korona-obligasjoner og å trekke på Eurolandenes reservefond, den såkalte “European Stability Mechanism” (ESM).

EUs regionkomité

Regionkomitéen godkjente 25. mars en tiltaksplan for å hjelpe og støtte lokale og regionale myndigheter under koronautbruddet. Planen består av følgende fem tiltak:

- *Gi EU-støtte til lokale og regionale myndigheter i helsesektoren – oppfordring om en EU Health Emergency Mechanism*
- *Lage en plattform for å utveksle erfaringer, samarbeide og legge til rette for gjensidig støtte mellom byer og regioner i EU*
- *Gi konkrete tilbakemeldinger basert på lokale og regionale myndigheters sosiale og økonomiske aspekter ved pandemien, samt deres innvirkning på innbyggere og lokalsamfunn*
- *Gi regelmessig praktisk informasjon til lokale og regionale myndigheter om EU-tiltak under krisen*
- *Legge til rette for en realitetsorientering mens det samles kunnskap for å forbedre EUs politikk basert på lokale erfaringer*

Disse tiltakene vil løpende bli fulgt opp med detaljert informasjon om hva EU konkret gjør for å støtte regionene i denne utfordrende tiden. Med oppfordringen om en [EU Health Emergency Mechanism](#) håper Regionkomitéen å få til en koordinering av distribusjon av essensielt medisinsk utstyr til hele EU.

Les mer om Regionkomitéens tiltaksplan [her](#).

Europeiske plattformer

Flere Europeiske nettverk, slik som Eurocities og ERRIN, har laget plattformer der man kan dele informasjon om COVID-19, og andre tiltak som bli iverksatt pga. virusutbruddet:

- ERRIN: <https://errin.eu/tags/covid-19>
- Eurocities: <https://covidnews.eurocities.eu/>